

Sveriges Konsumenter i Samverkan

- för ökat konsumentinflytande -

2008-06-10

Information om vår satsning

FRAMTIDENS MAT på konsumenternas villkor

Rädda vår mat globalt och lokalt

Mat är en alldeles för viktig fråga att bara lämna över till industrins uppfinningsrikedom bara för att någon ska tjäna pengar på vår bekostnad som konsument, utan att ta ansvar för hur det drabbar oss och vår hälsa. Plånboken är en sak men hälsan är ett större problem.

Matkrisen globalt måste lösas för att undvika att de uppblussande oroshärdarna sprider sig. Det bjuder emot att använda 235 kg majs för att få fram och fylla en 50 liters tank med etanol när samtidigt ett barn som svälter kan livnära sig i 365 dagar på samma mängd majs.

Detta blir nu vår viktigaste satsning för framtiden. Vi låter andra aktörer arbeta på sina lösningar, för de har skapat problemen. Men vi konsumenter tar helt nya metoder i bruk, vi gör som näringslivet – annonserar!

”Framtidens Mat – på konsumenternas villkor” blir basen för vår aktion. Vi tar ett helhetsgrepp och splittrar oss inte på de olika frågorna, utan grupperar ihop det i ett manifest, med våra krav. Detta kan vi hela tiden utveckla och komplettera, men just nu har vi tagit in det vi tidigare fokuserat som viktigaste frågorna. Allt hänger ihop, därför detta helhetsgrepp.

Det här kan vi göra snabbt och tiden är väl så mogen att ta detta nya grepp, så var med och möjliggör det NU.

Vi skickar därför med ett antal flygblad om ”Folkupproret Rädda vår Mat”. Kopiera gärna och sprid vidare.

Box 88, 577 22 Hultsfred, Tel 0495-498 34, 413 15, 070-604 77 25, skis-h@konsumentensamverkan.se
Hemsida: <http://www.konsumentensamverkan.se>

FOLKUPPRORET

Rädda vår Mat!

Matkrisen och matpriserna seglar nu upp till dagens största problem och det är vi konsumenter som nu kommer rejält i kläm.

Flera orsaker har bidragit till att det nu är en global kris. Dels översvämningar, torka och missväxt, ökande välbefinnande i ”gamla” stora länder som Kina och Indien som ökar trycket på livsmedelsproduktionen, men det mest iögonfallande har varit den accelererande användningen av livsmedel som råvara till nya bränslen. Klimatkrisen och bristen på fossil olja har startat denna process. Kanske var det droppen som fick bägaren att rinna över.

Det är inte länge sedan vakenheten om klimatet kom upp på dagordningen. Tidigare var det miljöfrågorna som var angelägna. Många trodde nog att klimathotet var vår tids ödesfråga och den har behandlats så också. Men det utlöste med ganska kort varsel en global livsmedelskris. Nu är den akuta frågan matkrisen i världen.

Befolkningen i de redan fattiga länderna drabbas av direkt brist på mat, medan vi i den rika världen har det senaste året drabbats av skenande matpriser. Men matpriserna skenar inte enbart på att vete har blivit dyrare, eller majs och soja, som ofta ingår i kraftfoder för köttproduktion. För två år sedan kostade svensk oxfile 246:- och idag i samma butik 399:-. Förklaringen är troligen en annan. Man tar chansen att höja nu när ändå priserna går uppåt. Det verkar inte heller som priskänsligheten är särskilt stor när snabbsaltad gurka kan kosta 179:- kilot!

Produktion och handel ser ljusa tider, man skyller bara på höjda råvarukostnader och sedan är cirkusen i gång. För oss svenska konsumenter kommer – och har redan skett – prisökningarna att bli mycket kännbara, de har snart ätit upp de skattesänkningar vi fått sista året.

Tyvärr är det andra orsaker också som ligger bakom, det är misslyckanden i globala övergripande frågor, som våra folkvalda inte lyckats hantera. Ta till exempel kontrollen över reservlagren av spannmål i världen, för att balansera variationer i skördarna. Jordbrukspolitiken är också en fråga för ländernas ledare, och den har varit bedrövlig. Utfiskningen av våra hav har inte politikerna lyckats hantera, se bara hur cirkusen inom EU fått fortgå och ingen har ännu lyckats sätta stopp för utkasten och svartfisket, inte heller överfisket som hotar de lekande bestånden. Sen kom de opportunistiska satsningarna på etanol, för att lugna befolkningen att lösningar är på gång för drivmedlen till de så heliga bilarna.

Nu är det global kris

Problemet är bara att krisen slår olika i olika delar av världen och den fattiga delens problem kommer snart att drabba oss. Det har redan införts exportförbud i vissa länder för att skydda sin egen befolkning. När då brist uppstår ökar råvarupriserna och alla hakar på och passar på att höja priserna.

Visst berör det oss konsumenter, till stor del utan vår förskyllan. Protesterar vi inte nu så skenar priserna och sätter vi inte ljuset på våra regeringar och politiker och även myndigheter så kommer felaktiga beslut att fortsätta att fattas. Det räcker inte att vänta till nästa val, vi kan och måste agera redan nu. Därför startar vi nu ”Folkupproret Rädda vår Mat” och vi väljer en helt ny strategi – vi börjar annonsera och ställer kraven nu.

Gör hundralappen till din valsedel!

Vi väntar inte till nästa val, med den fromma förhoppningen om att det ska bli bättre utan börjar välja nu, med hjälp av våra hundralappar.

En hundralapp är inte en lottsedel, det är en garanterad vinst för konsumenternas sak. Det är vad det kostar för att starta **Folkrevolten Rädda var Mat** och ju fler som ställer upp i folkrevolten ju mer kommer vi att höras och synas och ju starkare blir konsumentrösten.

Nu är det dags att reagera mot att tvångsmatas med vad andra tycker att vi ska äta, nu måste vi börja tänka på vårt eget bästa, både med tanke på hälsan och plånboken, men även vår globala situation.

Folkupproret Rädda vår Mat är inte en organisation utan en aktion som alla kan delta i, såväl enskilda som organisationer. Ja vi har t o m fått positiva signaler från t ex lokalproducenter och vissa butiker, som gärna ställer upp för konsumenternas bästa. Innehållet i aktionen formas successivt genom dialog mellan stödjande organisationer, men vi driver formellt det hela genom en fristående, obunden, helt konsumentstyrd organisation – Sveriges Konsumenter i Samverkan som har format projektet ”Framtidens mat – på konsumenternas villkor”. Vi är t o m så fristående att vi inte har något organisationsstöd från staten.

Budskapet ska vara klart och rent och enbart konsumenternas. Med ansvar för en bättre värld och ett uthålligt och hållbart samhälle till fördel för allas hälsa och såväl miljön som klimatet.

Inte all utveckling på livsmedelsområdet har haft KONSUMENTNYTTAN i centrum, ofta är det utdelningen till aktieägarna och bolagens marknadsandelar som kommer först. Med hjälp av reklamen ser man sen till att konsumenterna lydigt handlar och betalar. Men det är ju faktiskt vi konsumenter som betalar. Varför ska vi då inte få bestämma vad vi behöver och vad vi köper?

Det är nödvändigt att vi lägger oss i och agerar, för det politiska etablissemangent klarar inte av situationen nu utan medverkan och inflytande från oss konsumenter. Det är dags att manifesteras och högljutt göra klart våra krav och låta vår röst höras.

Det blir ett omfattande program där både tillgången, priserna, nyttigheten och kvaliteten tas in. Det blir ingen namninsamling utan en insamling av konsumenternas röstsedlar – 100 lappar – för att höras.

Det är inte den gamla jakten på lägre priser, som vi ofta beskylls för, men vad göra när man inte kan jämföra kvaliteten. Eller vad sägs om oxfile i går på City Gross för 299:- medan Willys sålde filén för 399:-. Prisskillnad 100:- per kg. Kan någon bedöma kvaliteten i de plastade trågen? Men varför ska vi betala onödigt mycket i en butik när en annan har ett betydligt lägre pris. I aktionen kommer vi att hjälpas åt att jämföra priser för att inte bli lurade. Vi ska också hjälpas åt att prova och jämföra produkter och varna för avarterna, de dåliga varorna.

Bakom hela aktionen ligger vårt projekt Framtidens Mat - på konsumenternas villkor

Utvecklingen av projektet kommer att ske genom medverkan av flera organisationer, där allas hjärtefrågor kan vägas in utan att bli präglad av särintressen. Alltså är det samverkan som gäller. Ett vetenskapligt råd kommer att finnas bakom, men är inte forskarna och vetenskapen överens kommer vi konsumenter att bestämma, det är ju ändå vi som ska ta konsekvenserna.

”Folkrevolten Rädda vår Mat” har många dimensioner

Tillgängligheten är en dimension. I vår utvecklade värld ska vi inte behöva svälta på grund av brist på mat. Vi kan börja med att sluta slänga så mycket. I den fattiga världen blir det andra metoder som kan ge resultat, vi kan i vår del av världen ta aktiv del i hjälpen till den delen av jordens befolkning genom information och bistånd samt påtryckning på våra makthavare.

Anpassningen av ”förädlingsgraden” kan vi konsumenter lätt inverka på. Vi kan lära oss välja, från nivån 10:- per kilo till 400:- per kilo och få minst lika bra näring och energi för pengarna.

Om man nu vill ha kött så kan man göra en god gryta med goda bönor och halvera mängden kött. Man behöver inte alltid filén, men det frestas alltid inför helgerna just med filé. För fattiga barnfamiljer erbjuds i stället falukorv. Men den görs inte av filé. Konsumtionsökningen av kött i världen är ett av de stora problemen, inte pådriven av konsumenterna utan av starka internationella krafter. Mest gäller det nötkött men även gris och fågel är idag multinationella stora satsningar på att förädla spannmål, majs och soja till produkter man kan få mer betalt för. Betande djur och vilt är en sak men industriuppfödningen av djur är en relativt ny företeelse i historien. När det gäller lamm och får samt fisk är situationen något annorlunda, men man ser även där vissa områden där industrialiseringen kommit långt, se bara laxodlingarna.

All manipulation med tillsatser gör vi helt enkelt tummen ner för. Vi kräver helt enkelt att vissa tillsatser tas bort från våra livsmedel och smaksatt vatten på flaska. Vi ställer kravet KONSUMENTNYTTA före smak och färg. Oavsett om en massa tillsatser godkänts av Livsmedelsverket eller EFSA (EU) som mest betyder att riskerna inte är så stora, kräver vi ”bort med dem i maten”, de är inte där för vårt bästa utan för att lura oss. Vissa livsmedelsprocesser kräver vi ska tas bort för livsmedel, t ex de härdade och delvis härdade fetterna (med transfetter) samt omestringen, lika som användningen av importerade råvaror som hotar tredje världen eller regnskogarna (palmolja).

KONSUMENTNYTTA måste sättas i fokus. Så länge ingen KONSUMENTNYTTA har påvisats med genmodifiering av livsmedel eller kloning av djuren eller bestrålningen av maten säger vi nej till det.

Stoppa åtminstone all matreklam i våra brevlådor. Det är inte förenligt med omtanke om klimatet och vi ställer inte upp och betalar dessa enorma kostnader för att bli styrda och ofta lurade. Vi sätter upp skyltar, så gör vi en insats och slipper en massa besvär med att läsa, jämföra och ändå inte vinna på det.

Vi kräver ett stopp för spridning av förorenat avloppsslam på såväl odlingsmark som mark som kan behövas till framtid livsmedelsproduktion i krislägen. Livsmedelsproducenter och konsumenter är ganska överens om det i dag men här krävs också insatser från samhällsplanerarna och regeringen. Ett gemensamt grepp alltså.

Vi kräver gemensamt av våra politiker att snabbt lösa vansinnen som utkast av bifångster från fiskebåtar likaså för tjuvfisket. Det är inte vår uppgift utan myndigheters och politikernas.

Allt detta har vi i olika kampanjer länge drivit opinion emot med viss framgång, men nu tar vi helhetsgreppet och börjar tala klarspråk med näringslivet och politikerna.

Vi börjar med annonser i media. Vi skapar ett motmedel mot all reklam, vi gör reklam för vad vi konsumenter vill ha och inte vill ha. Det når båda alla konsumenter och hela näringslivet, ett nytt grepp men som kostar pengar och detta är vad aktionen bygger på. Det krävs alltså en insats och ett engagemang, då förstår också mottagarna av budskapet att det är allvar. Bara namnunderskrifter räcker inte längre.

Indignationen och upprördheten är stor, det kokar bland konsumenterna och nu organiserar vi en starkare och klarare röst. Vi har tröttnat på att inte höras och få gehör för våra krav.

Ditt bidrag kommer att användas till att driva aktionen bland annat genom annonser i viktiga media som till exempel Icakuriren, Land och Allt om Mat, demonstrationer, flygblad, debatter, föredrag, lokala träffar, resor och möten med näringslivet och politikerna, manifestationer, undersökningar och produktion av faktablad för spridning i stor skala samt för att hålla samman det hela.

Du får en bekräftelse och ett program för aktionen, som du efter att ha läst det, ger det vidare till någon du känner. Du får gärna kopiera och sprida vidare t ex på din arbetsplats eller i trappuppgången eller villaområdet! Detta är en verklig "Djungeltelegraf". Har du inte uppgett någon e-postadress får du bekräftelsen skickad per post. Du får sedan löpande information och rapporter om vad som händer.

Första annonsen publicerades i Miljömagasinet den 9 maj 2008.

Vi börjar med en veckotidning som har rätt profil, för att också få samarbete med en veckotidning för alla som inte har Internet. Ett specialpris kommer att erbjudas för att underlätta prenumerationer.

På så vis kan vi nå alla intresserade snabbt och kontinuerligt varje vecka. Vi kommer inte att klara utskick per post mer än för bekräftelsen för bidrag till annonskampanjen.

Allt eftersom aktionskassan växer kommer vi att öka annonseringen till ICA Kuriren, Land, Allt om Mat och andra lämpliga tidningar. Alla riksdagsledamöterna kommer att informeras direkt. På sikt tänker vi göra lokala aktioner, med annonser i lokalpress, arrangera möten m m.

Du som har tillgång till Internet, sprid vidare till vänner och bekanta och hör du till dem som bloggar står ju världen öppen för snabba och verkningsfulla möjligheter.

Kan du hjälpa till på annat sätt?

- Ta initiativ lokalt för kontakt med flera intresserade för aktiviteter i grupp, på jobbet eller i villaområdet eller i din trappuppgång.
- Intressera något studieförbund för att ordna ett offentligt möte eller en diskussionsgrupp om vad kan vi alla göra och bjud in din lokale handlare till en diskussion. I mån av tid kan vi kanske ordna någon föredragshållare till ett större möte.
- Du kan kontakta andra lokalorganisationer för ett gemensamt möte och möjligt samarbete.
- Kan du hjälpa till att skriva, sammanfatta, undersöka? Är du specialinsatt i vissa frågor och kan skriva faktaartiklar?
- Bor du i Stockholm och kan hjälpa till med praktiska saker, som att plock ihop för utskick, datahjälp, telefonkontakter?
- Kan du och några till stå utanför en butik och dela ut flygblad och informera?

Har du fler idéer? Du är välkommen att kontakta oss.

Tjäna på att göra rätt som konsument

Så här kan du som konsument vara med och påverka din ekonomi, samhället och marknaden, miljön och klimatet!

- Välinformerad väljer du lättare och bättre
- Samverkan även lokalt sporrar och stimulerar
- Du får tips i nyhetsbrevet och på vår hemsida samt som medlem en verktygslåda
- Handla nära, ekologiskt och rättvist och så oförstört (ej förädlad) som möjligt
- Försök att i lokala grupper handla gemensamt från lokala odlare/producenter
- Hjälptill och testa varor i mindre lokala grupper och skicka in det så sammanställer vi det så alla kan dra nytta av många lokala gruppers tester
- Jämför priser mellan butiker och förpackningsstorlekar, färdiga listor finns
- Se upp med de billigaste varianterna, du blir ofta lurad
- Bilda ett matlag på 5 personer på jobbet, där var och en ansvarar för maten en dag i veckan och bjuder de andra. Bekvämt, stimulerande och en stund för ”analys”. Gör en produkttest per vecka där ni jämför olika varianter av något
- Stoppa reklamen till din brevlåda
- Ta med egen kasse till butiken
- Ha lista med dig på vad du ska handla
- Skaffa dig E-nummerguiden, se vår hemsida
- Kolla innehållsförteckningarna och alla E-nummer, börja med att välja bort E621, smakförstärkaren glutamat
- Se upp med ”sista förbrukningsdag”, vet du hur det ska hanteras slipper du slänga en massa mat, alternativt kan du handla med 30 – 50 % rabatt
- Lär dig smaka och lukta, ”bäst före” är inte sämre efter. Släng inte i onödan!
- Lär dig räkna ut priset per 100 kcal. Det finns mat mellan 1:- till 20:- per 100 kcal och då upptäcker du vad du kan tjäna skattefritt på att laga din egen mat
- Lämna de färdiga maträtterna, kylda eller frysta, kvar i butiken. Din frys har du bättre nytta av för din hemlagade när du gör storkök
- Handla mindre ofta men ha alltid råvaror hemma
- Börja upptäcka bönor och linser. Du kan beställa vår ”bönbok”
- Undvik läsk och softdrinkar, färdigblandad saft och juice på flaska/tetra
- KONSU mindre är alltid en bra tanke, undvik det du INTE behöver
- Sprid flygbladet om Folkupproret ”Rädda vår Mat”

Har du flera bra tips, skicka in dem så alla kan få del av dem!

Kanske gör vi en samling på 365 goda råd, ett per dag.

Du får på nästa sida en exakt kopia av flygbladet, bara att kopiera flera och hjälpa till att sprida

FOLKUPPRORET

Rädda vår Mat!

Matkrisen i världen och matpriserna, både globalt och hos oss, är nu ett problem som tar över många andra viktiga frågor. Spekulationerna omkring maten, användningen av livsmedel till bränsle, kemiberoendet i matproduktionen, giganternas styrning av de små producenterna, är delar av problemet och den konstruerade inflationen skickar över bördan på oss konsumenter, som skatter och höjda priser. Handeln har fått det lättare att höja sina priser nu.

Därför startar vi nu "Folkupproret Rädda vår Mat" och vi väljer en helt ny strategi – vi börjar annonsera!

Nu går vi från ord till handling!

Konsumenternas valsedel är hundralappen!

Vi väntar inte till nästa val, med den fromma förhoppningen om att det ska bli bättre utan börjar agera redan nu, med hjälp av våra hundralappar.

Gör så här:

100-lappen till "Rädda vår Mat" blir din valsedel !

Skicka den, eller gärna mera, till **plusgiro 638 20 78-1** (uppgi namn, adress, tel och glöm inte din e-postadress).

Viktigt! Märk talongen "Rädda vår Mat"

Ditt bidrag kommer att användas till att driva aktionen bland annat genom annonser i viktiga media som till exempel Icauriren, Land och Allt om Mat, demonstrationer, flygblad, debatter, föredrag, lokala träffar, resor och möten med näringslivet och politikerna, manifestationer, undersökningar och produktion av faktablad för spridning i stor skala samt för att hålla samman det hela.

Vi kräver förändringar!

Detta kommer vi att annonsera om - Temat blir Framtidens Mat – på konsumenternas villkor

Ta bort ur våra livsmedel:

- Glutamat - Azofärger – Sötningsmedel - Onödiga tillsatser - Härdade och delvis härdade fetter med industriella transfetter - Användning av palmolja i såväl livsmedel som i matlagning

Stoppa:

- Genmodifierade livsmedel - GMO (såväl odling som till foder och livsmedel)
- Klonade djur för produktion av mjölk och kött
- Anonym märkning av mat (exempelvis "vegetabiliska fetter")
- Bestrålade livsmedel
- Utkast (bifångst) av fisk från fiskebåtar
- Tjuvfisket (orapporterade fångster, under fiskeförbud och fiske av hotade arter)
- Försäljningen i butiker av hotade arter (t ex rökt ål) samt fisk utan certifiering, t ex Närfiskat, MSC, KRAV
- Användningen av livsmedel i tillverkningen av etanol
- Spridning av förorenat avloppsslam på våra åkrar
- Livsmedelsreklam i våra brevlådor

Andra övergripande krav:

- Nya reviderade och bättre kostråd från Livsmedelsverket
- Förändra reglerna för upphandlingen till storhushållen (värna om lokalproducerat och ekologiskt)
- Stoppa långfärdsmaten med lång hållbarhet och packad i gas
- Stoppa onödigt svinn och kasserande av livsmedel p g a okunskap om "bäst före-dag-märkningen"

Läs mer och följ utvecklingen på www.konsumentensamverkan.se

Sveriges Konsumenter i Samverkan

• Box 88, 577 22 Hultsfred Tel 0495-498 34, 413 15 e-post skis-h@konsumentensamverkan.se

ge detta blad till någon annan när du läst det!